

УДК 332

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЕКОНОМІЧНА РЕЗИСТЕНТНІСТЬ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Павлова М.Д.

Аспірантка кафедри економічної політики та безпеки

*Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова м. Миколаїв, Україна
mariia.klysiak@nuos.edu.ua*

Анотація. У статті розглянуто роль територіальних громад України в умовах воєнного стану. Проаналізовані можливості територіальних громад для забезпечення економічної резистентності та зміцнення незалежності країни. Запропоновані шляхи підвищення ефективності діяльності територіальних громад та їхнього внеску у зміцнення економічної та політичної стійкості України.

Ключові слова: територіальні громади (ТГ), воєнний стан, економічна резистентність, незалежність та свобода України.

Україна, як країна, яка переживає воєнний конфлікт на своїй території, стикається з численними викликами та складнощами у всіх сферах життя. Одним із важливих аспектів є створення та зміцнення територіальних громад, що забезпечує економічну резистентність та сприяє зміцненню незалежності та свободи країни.

Економічна резистентність - це здатність економічної системи, організації чи країни витримувати негативні зовнішні впливи, кризові ситуації, зміни на ринках та інші виклики, зберігаючи при цьому стійкість та здатність до відновлення. Економічна резистентність передбачає наявність ефективних механізмів, стратегій та заходів, спрямованих на забезпечення стійкості, адаптації та розвитку в умовах змінного економічного середовища. Економічна резистентність має стратегічне значення для країни, організації або територіальної громади, оскільки допомагає забезпечити стійкість та розвиток в умовах незвичайних обставин, таких як воєнний стан.

Метою даної роботи є надання рекомендацій щодо підвищення внеску територіальних громад у зміцнення економічної та політичної стійкості України.

Гавкалова Н.Л., Зілінська А.С. вважають однією важливою функцією територіальних громад та органів їх місцевого самоврядування, яка актуалізується в умовах воєнного стану, є посилення співпраці з донорськими організаціями європейських держав щодо розбудови та модернізації інфраструктури відповідних громад, а також підготовки до реалізації проєктів їх повоєнного соціально-економічного розвитку. Адже в умовах ведення бойових дій на півдні та сході нашої держави, європейські партнери в основному переорієнтувалися на військову підтримку нашої держави та надання допомоги біженцям, що були вимушені виїхати до їхніх держав. Це створило певний «інституційний вакуум» в площині формування засад повоєнного соціально-економічного розвитку України, зокрема в контексті інтеграції нашої держави до ЄС та адаптації на вітчизняний суспільний ґрунт сучасних європейських цінностей. Як наслідок, після завершення активної фази війни, особливо якщо вона затягнеться на певний період, ми можемо опинитися в ситуації, коли значна частина українського суспільства та представників влади виявляться не готовими до переходу на «мирні рейки». Це загрожує поширенням так званого «афганського синдрому», коли для багатьох людей життя в умовах постійної небезпеки, активних бойових дій та підготовки до чергових військових операцій виявляється більш природним, ніж мирне існування, з усіма його побутовими, фінансовими та соціальними проблемами (особливо коли влада не здатна вчасно налагодити безболісного переходу до повоєнного життя) [1].

Павлович-Сенета Я.П., Лепіш Н.Я. зазначають, що у разі стабілізації військової ситуації в Україні, з метою підвищення ефективності муніципальної реформи, слід забезпечити: розробку і прийняття перспективного плану об'єднання територіальних громад із повноцінним включенням географічної, економічної, культурної, етнічної, рекреаційної та іншої специфіки громад; поширення адекватної роз'яснювальної інформації про доцільність та переваги процесу об'єднання територіальних громад; організацію навчальних семінарів для службовців органів місцевого самоврядування та представників громадськості щодо різних аспектів реформи [2].

Додаткові функції, які випали на долю місцевої влади у перші дні війни, стосувалися великого напливу внутрішньо переміщених осіб. ОМС організували реєстрацію відповідного статусу, видачу довідок і за допомогою членів громад налагодили процес розміщення людей, які покинули свої оселі. Державна влада достатньо швидко врегулювала діяльність державних органів та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану [3].

Коли ми говоримо про роботу і повноваження старост в умовах воєнного стану, то маємо розуміти, що базові повноваження старости, прописані у статті 54-1 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" [6], у зв'язку із введенням правового режиму воєнного стану змін не зазнали. Додаткові повноваження, які можуть покладатися на старост відповідно до інших спеціальних профільних законів, могли зазнати змін лише в частині обмеження доступу до конкретних державних реєстрів [4].

Під час воєнного стану органи місцевого самоврядування або їхні «замінники» – військово-цивільні та військові адміністрації – можуть не оприлюднювати проекти рішень. Публічні електронні реєстри можуть бути закриті для громадян. У деяких громадах тимчасово припинилося проведення конкурсів громадського бюджету або відтермінувалися проекти бюджетів участі. Фактично бюджетні кошти, які закладалися на реалізацію ініціатив, перенаправляються на військові потреби. Це пов'язано із особливостями бюджетного процесу в умовах воєнного стану та обмеженістю фінансових ресурсів [5].

Значення економічної свободи для розвитку територіальних громад полягає в тому, що вона створює сприятливі умови для економічного зростання, підприємництва та підвищення життєвого рівня мешканців. Розвиток територіальних громад є важливим фактором для економічного потенціалу України, оскільки вони є основою для створення сприятливих умов для бізнесу, інвестицій та розвитку інновацій. Основні стратегії, які можуть бути використані територіальними громадами для зміцнення економічної незалежності, включають:

1. Розвиток місцевого підприємництва - сприяння розвитку місцевого підприємництва шляхом створення сприятливих умов для бізнесу (спрощення бюрократичних процедур, підтримку малих і середніх підприємств, надання фінансової та консультативної підтримки, організацію навчальних та тренінгових програм для підприємців тощо).

2. Промоція місцевих продуктів та послуг - просування місцеві продукти та послуги, що сприяє підвищенню їх популярності та збільшенню обсягів продажу (організація місцевих ярмарків, фестивалів, розробку брендингових кампаній, рекламу та маркетингові заходи).

3. Розвиток інфраструктури - модернізація транспортної, енергетичної, телекомунікаційної та соціальної інфраструктури.

4. Розбудова партнерських відносин – зміцнення економічної незалежності шляхом розбудови партнерських відносин з іншими громадами, регіонами та країнами (укладання угод про співробітництво, обмін досвідом та знаннями, спільні проекти та ініціативи).

5. Розвиток інновацій та технологій - залучення інновацій та новітніх технологій (розвиток інноваційних кластерів, підтримувати стартапи та науково-дослідницькі проекти, організовувати технологічні конференції та заходи). Це допомагає створювати нові робочі місця, підвищувати ефективність та конкурентоспроможність громади.

Ці стратегії сприяють зміцненню економічної незалежності територіальних громад, забезпечують сталість розвитку та створюють умови для процвітання. Отже, можна зробити висновок, що територіальні громади мають важливу роль у зміцненні незалежності України в умовах воєнного стану. Розвиток територіальних громад може забезпечити економічну резистентність та сприяти зміцненню політичної стійкості країни. Тому для успішного розвитку

територіальних громад в умовах воєнного стану необхідно забезпечити їхнє належне фінансування та підтримку з боку держави. В цілому, розвиток територіальних громад в умовах воєнного стану може стати важливим кроком у зміцненні незалежності України та забезпеченні сталого розвитку.

Література

1. Гакалова Н. Л. Територіальні громади в умовах воєнного стану: напрями вирішення проблемних питань / Н. Л. Гакалова, А. С. Зілінська // Розвиток партнерства ЄС – Україна в публічному управлінні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 25 листопада 2022 р. – Харків : ТОВ «Константа», 2022. - С. 325-326.
2. Павлович-Сенета Я.П. Територіальні громади в умовах воєнного стану в Україні: адміністративно-правове забезпечення та особливості функціонування/ Я.П. Павлович-Сенета, Н.Я. Лепіш// Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство», 2022.- С. 213-214.
3. Проект Закону про внесення змін до Законів України "Про центральні органи виконавчої влади" та "Про правовий режим воєнного стану" щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану. UR: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39203>
4. «Діяльність старост в умовах воєнного стану (питання-відповіді)». URL: <https://hromady.org/starostam-do-uvagi-pidgotovleno-elektronnu-broshuru-diyalnist-starost-v-umovax-voyennogo-stanu-pitannya-vidpovid/>
5. Народовладдя на місцях під час воєнного стану. URL: <https://parlament.org.ua/2023/01/31/people-power-during-the-war/>
6. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170). URL: https://kodeksy.com.ua/pro_mistseve_samovryaduvannya_v_ukraini/54-1.htm

Territorial communities under martial law: economic resistance to strengthen the independence of ukraine

Pavlova Mariia Dmitrivna

Admiral Makarov National Shipbuilding University

Abstract. The article examines the role of territorial communities of Ukraine in the conditions of martial law. The capabilities of territorial communities to ensure economic resistance and strengthen the country's independence are analyzed. Proposed ways to increase the effectiveness of territorial communities and their contribution to strengthening the economic and political stability of Ukraine.

Keywords: territorial communities (TC), martial law, economic resistance, independence and freedom of Ukraine.

УДК 330.65.658:005.5

МАРКЕТИНГОВА ПОЛІТИКА В СТРУКТУРІ КОРПОРАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Парсяк В.Н.

*доктор економічних наук, професор кафедри інтелектуальної цифрової економіки
Національного університету кораблебудування*

імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна,

volodymyr.parsyak@nuos.edu.ua